

Exotisch bezoek in barre tijden

overwinterende wantsen

In de wintermaanden krijgen we naast bezoek van Sinterklaas en de Kerstman, ook kleinere gasten in huis. Zodra het wat kouder begint te worden komen er allerlei beestjes van buiten naar binnen om mee te genieten van de warme feestvreugde.

Tekst: Onbekend maakt onbemind

Milou van Silfhout, KAD

Helaas zijn deze warmteminnende insecten over het algemeen minder welkom in huis. Dit komt ook omdat deze soorten vaak verkeerd geïdentificeerd worden. Er zijn verschillende exotische wantsensoorten die hun opmars maken in Nederland en die dus steeds regelmatig in huis worden gevonden. Velen schrikken van de grootte van deze nieuwe gasten en denken dat het de beruchte *Kissing Bug* is, of misschien zelfs een boktor. De hoogste tijd om ze eens nader te bekijken.

Bladpootrandwants (*Leptoglossus occidentalis*)

De bladpootrandwants hebben we al eens eerder in DIERPLAGEN Informatie besproken. Dit is met een grootte van 16-20 mm een, voor Nederlandse begrippen, opvallend grote wants. Het zijn prachtige dieren om te zien, met een bladvormige verdikking op hun achterpoten. Vanuit Noord- en Midden-Amerika heeft deze wants zijn leefgebied uitgebreid. In 1999 werd de soort voor het eerst in Europa (Italië) aangetroffen en in 2007 hebben ze Nederland bereikt. Tegenwoordig heeft deze wants de status 'algemeen' gekregen. Ze overwinteren als volwassen insect

en doen dit graag op warme, beschutte plekken en komen daardoor wel eens binnenshuis voor, soms zelfs in grote aantallen. Deze wantsen steken niet en zorgen ook niet voor schade in huis. Ze zuigen het liefst van het sap van coniferen, maar echt kieskeurig zijn ze niet. Als het nodig is kunnen ze ook van het sap van planten uit de groep van bedektzadigen leven. Wat doe je als je zo'n mooie, exotische (maar door zichzelf uitgenodigde) gast vindt in huis? Deze wants hoeft niet bestreden te worden aangezien ze geen enkel gevaar vormt. Het beste is om ze ergens buiten weer uit te zetten. We raden aan om ze wel een flink eind verderop vrij te laten, want als ze in de tuin worden losgelaten is de kans groot dat ze snel weer binnen zitten. In Amerika hebben ze maar één generatie per jaar, terwijl in Zuid-Europa al twee generaties per jaar zijn waargenomen.

Grauwe veldwants (*Rhaphigaster nebulosa*)

Deze soort was een aantal jaar geleden nog een bijzondere gast in Nederland die zo nu en dan met geïmporteerde producten meekwam. Nu ruikt hij op vanuit het zuiden van Europa en komt deze soort algemeen voor in de zuidelijke helft van Nederland. Ook deze wants is vrij groot met 13-16 mm. Deze soort komt voornamelijk voor op loofbomen en kruiden, maar kan ook aangetroffen worden op naaldbomen. Ze zijn lichtbeige van kleur met zwarte stippen of putjes en de antennen zijn zwart met twee witte strepen. Ze kunnen verward worden met de bruingemarmerde stinkwants (zie hieronder), maar deze twee soorten kunnen van elkaar onderscheiden worden aan de hand van de antennen. Bij de grauwe veldwants is het

derde antennelid half licht en half donker van kleur. Het derde antennelid van de bruingemarmerde stinkwants is aan de uiteinden lichter en in het midden donker.

Bruingemarmerde stinkwants (*Halyomorpha halys*)

De bruingemarmerde stinkwants is ongeveer 17 mm groot, bruin van kleur en zwart gestippeld. Het is een opkomende soort die zijn leefgebied in een vlot tempo vergroot. De soort is uit Azië afkomstig en heeft zich, bijvoorbeeld in Amerika, al ruim verspreid. Ze zorgen daar op twee manieren voor problemen. Als eerste is het een soort die in grote aantallen in huis overwintert. Als tweede kunnen ze ook een plaag vormen in de agrarische sector. Ze prikken fruit aan waardoor een groot deel van de oogst verloren kan gaan. Deze wants is in 2018 voor het eerst aangetroffen in Zuid-Limburg. Het vermoeden bestaat dat deze soort zich de komende jaren door Nederland zal verspreiden.

Waarom binnen overwinteren?

Insecten hebben allerlei verschillende strategieën bedacht om de winterkou te overleven. De meest voorkomende strategieën zijn: verhuizen naar warmere gebieden, overwinteren in het ei-, larve- of popstadium of de koude op hoop van zegen proberen te overleven. Een mooi voorbeeld van migrerende insecten zijn de monarchvlinders, die tot wel 4500 (!) kilometer kunnen afleggen op zoek naar meer zonneschijn. Sprinkhanen overleven de winters niet als adult. Nadat ze eitjes hebben gelegd gaan de volwassen exemplaren dood en moeten de eitjes de winter overleven. Sommige insecten overleven als adult, maar kunnen niet zo ver vliegen als de monarchvlinder. Zij gaan op zoek naar beschutte plekkjes en gaan in een soort winterslaap, oftewel diapauze. Gedurende koudere tijden blijven de adulten inactief waardoor ze weinig energie verbruiken en kunnen overleven op reserves. Sommige soorten kunnen hun cellen zelfs vullen met alcoholen die werken als antivriesmiddel. De overwinterende wantsen zijn van het laatste type; ze gaan als volwassen insect de winter in en hebben dus beschutting nodig. Deze beschutting vinden ze bij ons in huis.

Oh nee! Ik heb er één binnen!

Wat te doen als deze wantsen het huis binnenkomen? Bestrijden is niet nodig. Ze kunnen binnenshuis geen kwaad en kunnen mensen niet steken. De dieren kunnen (op ruime afstand van het huis) buiten worden uitgezet. Hoewel de bruingemarmerde stinkwants misschien het best een kopje kleiner gemaakt kan worden als we de fruitteelt in Nederland willen beschermen.

Bladpootrandwants. Foto: Ryan Hodnett (CC BY-SA 2.0)

Grauwe veldwants.

Bruingemarmerde stinkwants. Foto: Hectonichus (CC BY-SA 4.0)

Bruingemarmerde stinkwantsen kunnen flinke schade aanrichten in de fruitteelt door de vruchten aan te prikken. Foto: U.S. Department of Agriculture (CC BY 2.0)

